

NA POMEZÍ

(MORBUS PROPRIUS)

*Ani Semelina ohnivá smrt,
ani Athamantovo šílenství
nepostačily Hěře žárlivé.
Ted' Dionýsos třestí po lesích,
vínem i smrtelníky ponouká
vesele aby pili na nemoc.*

(Stařecký básník)

I.

Nebudu ho pít, ujišťoval se, když v obchodě sáhl po láhvi červeného francouzského vína. Ani ho neotevřu. Jenom si ho postavím na stůl. Někomu ho potom dám.

Stojí ve vlhém dechu letní noci u okna své pracovny a v ruce má pohár s tím vínem, tulipánovitou číši, podobnou kalichu krále Euagorasa. Přičichl si. Ano. Je to ono známé víno. Kyselkávatá natrpklost ozvláštňuje hřejivou kořeněnost. Opojná vůně rázem proniká mozkem až k týlu. Skoro jakoby si již upil. Zahleděl se do pyropové, magicky opalizující hladiny.

Reportéři tam nebyli. Dne 1. března 1954 na tváři místa nebyli. Psali jen podle výpovědí postižených. Ale byl tam Išidži Asada. Byl tam na křídlech své obrazotvornosti. Asada napsal píseň proti atomové bombě. Díky reportérům tam byli a jsou básníci. On. Také on je tam.

Pod svitem hvězd vidí stotunovou rybářskou loď. S ptačí perspektivy hledí na Fukurjūmaru, plující Pacifikem v místech, o nichž se předpokládalo, že jsou mimo nebezpečnou zónu. Spolu s posádkou loví tuňáky. I on je od západu oslněn zábleskem a slyší nezvyklé zlověstné zahřmění. Pracuje, i když se spustí drobný déšť smíšený s popelem. Na rozdíl od rybářů ví, že na Bikini došlo k jadernému výbuchu, ví, co je čeká. Radioaktivní popel z korálových útesů vzdálených jedno sto japonských mil jim vniká pod klobouky, za nepromokavé zástěry, za kulaté límce košil, do rukávů a do bavlněných rukavic, pod kalhoty a do vysokých gumových bot. Dýchacími cestami, oděrkami, s pitnou vodou a s jídlem sašimi, sestávajícím z tence nakrájených, silně kořeněných plátků syrového rybiho masa a rýže, dostává se jim ten popel do těl, do všech tělních orgánů. Bolí je oči. Slzí. Bolí je hlava a srdce. Jsou nezvykle těžce unaveni. Nechutná jim jíst. Druhý den zvracejí a dostávají průjem. Pokožka je svědí, zčervenává a na nezahalovaných místech se zaněcuje a puchýřnatí. Začínají krvácet z dásní. Vlasy vypadávají. Tak doplouvají do Jaizy. Jsou umístěni v nemocnicích a léčeni jako pacienti z Hirošimy a Nagasaki po výbuchu atomových pum. Vrchní telegrafista Aikiči Kubojama po sedmi měsících umírá. On s ním. Chorobný stav ostatních dvaceti dvou mužů posádky ustupuje. Na jak dlouho? Kdy bude umírat znovu, s dalším zasaženým?

Před oknem zašelestila lípa. Měsíc je téměř v úplňku. To víno od Garonne má strašlivou moc. Jako žena. Jako Denisa. Asi po šesti letech co se rozvedli, šel v Praze Arbesovým náměstím z antikvariátu ke stanici trolejbusu a uviděl ji. Zarazil se. Srdce mu vynechalo. A vzápětí se splášlo a závratně tlouklo až v hlavě. Kráčela

před ním. Poplašeně vešel do nejbližšího obchodu. Když vyšel, nemohl si vzpomenout kam chtěl jet. Byla to vůbec ona? Vždyť jí neviděl do tváře. Ani nezacítil její vůni. Byla to ona! A teď hledí do poháru, do magicky opalizující pyropové hladiny.

V jistých oblastech Oceánie rozkývalo radioaktivní záření dědičnost všeho živého. Jakoby procitla prvotní tvárná síla. Mnohé z rostlinstva a živočišstva bují. Denní motýlové poletují na ostrovech v nepamětných množstvích, v bájných velikostech a barvách. Slyší vzrušující hudbu, jako snad ze snů hudebních génů. Její napětí a výbušnost mnohem převyšuje Stravinského Polibek zemi.

U večerních a nočních motýlů jsou změny utajenější než u denních. Utajenější a mnohem závažnější. Kvůli nim začali ostrované chovat sovy. Sovy se staly posvátnými a působí, i když jsou mrtvé. Vykuchány, vysušeny, s roztaženými křídly visí v chýších ze stropů nad rohožemi. Chemickým konzervováním však ochrannou moc nadobro ztrácejí.

Nejobávanějšími z motýlů večera a noci jsou lišajové. Vřetenovitá těla těchto, již podle zoologa Brehma, statných huňatých zvířat, dosahují havraních rozměrů. Jestliže chce nyní ostrovan spáchat sebevraždu, spí bez sovy. Příletnou lišajové a ráno pozůstalí říkají, že to wehinehae, duchové mrtvých předků pokračují v lidojedských zvycích. Lišajové jsou tabu, nedotknutelní.

Zářením proměnění lišajové sají v letu více než metrovým sosákem. Jejich nestvůrná proužkovaná housenka se při podráždění zkroutí do oblouku, mrská sebou, tlučte přední částí těla do stran, vypouští zelené sliny, piští a zuřivě chňapá antracitově černými kusadly. Atrakcí několika ostrovních barů se v období jejich podzemního zakuklování stala betonová, antukově rudá plošina, jakýsi dlouhý, uprostřed lesní mýtiny rozšířený jazyk. Slavnostně ustrojení domorodci na ni vynášejí bílý klavír. Krácejí pomalu, obřadně, pohřebně. Klavírista hraje dávné primitivní melodie v prastarých rytmech. Vyrušené housenky podrážděně vylézají z hlíny. Zvlášť při basových pasážích. Davy nestvůr sahajících člověku až k pasu. Domorodí tanečníci jednotně napodobují jejich pobíhání, jejich vzteklé mlácení tělem. Hosté jsou fascinováni. Po doznění posledního tónu všechno v tichu strne. Potom z baru drnkne kytara, zapulzují bonga. Přichází nahá ostrovní dívka se sovou a housenky rychle zalézají.

Radioaktivita lákala motýly z celého světa. Po titánství zatoužily všechny čeledě. Přilákala však hlavně lišaje. Lišaje pryšcové, netopýří, vrbkové, kyprejové, révové, bobkovnicové, oleandrové, lišaje paví oka, lišaje smrtihlavy. A pernatušky. Z mūr dokonce Calyptra eustrigata, která svým sosákem dokáže sát krev i z buvola. Z denních motýlů přitáhla nejvíce smaragdová Ornithoptera brookiana a jasně žlutozelená Ornithoptera paradisesa.

Bije půlnoc. Mohl si to rozmyslet. Času měl dost. Napřed uviděl starozelené láhve typu bordeaux, jejich purpurová hrdla, viněty, originální víno Chateaux Margaux, jaké bývá k dostání jen zřídka. Váhal jen pár vteřin. Jaký že to mají ročník? Vzal od prodavače láhev, platil, nesl ji domů, odstraňoval cínový staniol čepičky, hledal vývrtku, balil hrdlo láhve do ubrousku, vytahoval zátku z katalonského korku, naléval. Sílící řetěz úkonů. Hledí do magicky opalizující pyropové hladiny.

Je tam, je na ostrovech. A současně je i vysoko v potměnělém nebi, nad obloží rozrazilově modrých vod.

Lišajové jsou rychlí vytrvalí letci. Za soumraku je vidí vzlétat. Jakoby napodobovali hřib atomového výbuchu. Potom v obrovských mračnech táhnou nad Tichým oceánem a rozdělí se. Vpravo letí nad Kiušiu, Žluté moře, poušť Gobi, nad jezero Balkašské a Aralské, nad Kaspické moře a podél Kavkazu přes Azovské moře nad Karpaty. Vlevo zamiřují nad Novou Guineu, Celebes, Borneo, Sumatru, Ceylon, Arábii, deltu Nilu a přes moře Středozemní a Jaderské nad Alpy. Jejich soulet je v Čechách. Dál potáhnou směrem k Helgolandu. Cestou

jich ubývá. Neustále ubývá. Nejvíce nad městy. Tam úpí nejvíc takových jako on. Nad Prahou jich přešumí asi pětina. Lidé myslívají, že se to ženou těžké, elektrinou nabitě bouřkové mraky.

Přilétají. Slyší jejich dychtivé kňučení. Zmocňuje se ho povědomý děs. Děs, jaký měl kdysi Jakub Deml v prázdných benátských ulicích a náměstích z rozežraných žádostivých koček. Kéž by mohl omdlít jako on! Už je to tu. Už se to odehraje. Jsou tu. Smrtihlavové. Vnikají do domu jako do včelího úlu. Než mu do těla vnořují krátký tupý sosák, nedočkavě piští. S tupým praskáním je mu probodávána hrudní chrupavka. Sají. Sají a spokojeně předou.

S hladovým kvikotem přišuměli ostatní. Jsou cítit pižmem. Jejich křídla nad ním tlumeně frčí. Vystřelují dlouhé sosáky, které měli stočené jako hasičské hadice.

Bleskově hledavý sosák lišaje je hladší než tající ledový rampouch, pronikavější než klíčící bambusový stvol a vláčnější než potoční řasa. V různých místech současně je gumově roztaživý, tvrdší než kost, pružnější než hodinové pero, pevnější než horolezecké lano.

Lišajové se nad ním rychle střídají. Pořád má v sobě patnáct-dvacet sosáků. Hned nacházejí všechny tělní otvory. Proklouzávají mezi sevřenými rty kolem hradby zubů a místy po zubech moudrosti. Kloužou nosem. Vnikají i řití a zmateně vztyčeným pohlavím. Sají v plicích, v břiše až v končetinách. Když někde vypláznou z těla, ozývá se náruživé zasyčení vtahovaného vzduchu. Pod očními víčky pronikají nakonec do mozku. Odsávána paměť. Chvilí ještě zůstává přítomnost. Tou přítomností je vědomí pápěrkové lehkosti vyprázdněné chitinové schránky, schránky šidélka v pavoučí síti.

Jakoby někdo zašeptal. Jako Denisa, když ji v noci přepadla touha po milování. Nějaké prastaré slovo, na které se pohotově probouzel. Její jméno je odvozeno od boha Dionýsa, dárce vína.

Vzpomenul si, jak v Praze zavedl Denisu do staré zahrady v šáreckém údolí. Keře vinné révy se tam pnou v desetimetrových girlandách po zdích a po větvích rozložitých ořešáků. Bylo podzimní odpoledne prozářené sluncem a v oprchaných korunách se červenaly spousty střapců sládnoucích bobulí.

„No? Jak je tu?“

„Božsky,“ vydechla uchváceně.

„Jsi nymfa.“

Na mechový ubrus trouchnivějícího stolu postavil sklenky a naplnil je klaretem.

„A ty, jsi satyr.“

„Pijeme Ampelovu krev.“

Hledí do zrcadla magicky opalizující pyropové hladiny

Zmítá se v přízračném toku vojnic, leskle černohlavých a průhledně sklovitých larev mouchy smutnice vojenské.

Unáší ho chřestivý mrak hnědožlutých sarančí stěhovavých, vzorů obludnosti bitevních letounů.

Ocitá se před mlžem zejovkou rozchlípenou, před lasturovými vraty s temnou škvírou rouhavě připomínající ruce při modlitbě se skulinou nedoléhajících malíčků. Číhající ženské přirození je to! Pletivo hnízda s hustým ochlupením, dokořán rozevřené velké pysky v mísách skořápky. A u klitoris nedovírající, nestvůrně navřené pysky malé. Chňaply! Mají ho! Nenasytně ho pohlcují dál a dál. Hlavou napřed, jistě, těsně, měkce, hladce. Popojíždí vstříc čemusi nepředstavitelnému.

II.

Něco zašustilo. Jako kvalitní pomačkaný papír, který se trochu narovnal. Když píše, zmačkává papír s nevyhovujícím textem a hází ho do koše. Spotřebovává spousty papíru. Čtenářům nenapadne, co všechno se událo kolem většiny veršů, co se dělo téměř s každým slovem, kolik názvů bylo básním zkoušeno. Sebedokonalejší tisk není krásnější než rukopis a přece své rukopisy ničí. Skrývá pracnost, jakoby snižovala úroveň a hodnotu díla. Hledí do zrcadla magicky opalizující pyropové hladiny.

Usedá k novým a novým pokusům. Chce připodobnit ranní, polední a večerní vyzvánění zvonů doprovázející slunce a k přílivům a dmutím vod i zemské kůry k měsíci. Lidstvo, a nejen ono zahyne, zvony oněmí. Hrabe se v překypujícím koši u psacího stolu, v závěji kolem, narovnává zmačkané papíry a hledá v nich výrazy, přirovnání a obraty, kterých se již vzdal. Málokdy dokáže ustoupit, spolehnout se na práci svého podvědomí a pokračovat jindy.

„Kolikrát jsem ti říkal, abys mi žádný papír neodklízela,“ vyčítá matce. „Nemůžeš vědět, co vyhazuješ. Do smrti na to už třeba nepřijdu.“

„Ale já jsem tu neuklízela už jak dlouho. Podívej, všude prach. Třeba to máš jenom na jazyku a zdá se ti, žeš to napsal.“

„Tady se nikdo nikdy k ničemu nepřizná!“

Jde ven k popelníci. Přehrabuje se v nich stařena. Občas ji vídá časně zrána. Pořád nosí dlouhé vybledlé šaty, splývající s šedí domů. Pozvolnými pohyby mu připomíná vojáka na přehlídce, který nenápadně opravuje chybný postoj.

„Jak to jde?“ ptá se jí.

„I dobře. Dobře mladej pane.“

„A co sbíráte?“

„Podívej,“ rozhrnuje jutové pytle na vozíku. „Hadry, flašky, a tady chleba. Vidiš?“

„Chcete cigaretu? Vemte si taky napotom. A co papír? Papír nesbíráte?“

„Ne. Papír ne. To už jsem říkala i tomu vod policie. Papír je těžkej a platěj za něj málo. Ten je pro mladší. Ale našla jsem bibli. Malou bibli na tenkém papíře. Včera jsem četla, jak se Abrahám dohadoval s Bohem vo Sodomskejch.“

„Perem a strojem popsanych a zmačkaných kancelářských papírů jste si nevšimla?“

„Ne panáčku. Nic takovýho.“

„A ten od policie byl v civilu“

„Jo“

Tak přece! Vyptávali se! Jdou po něm! Ale proč?

Zamířil do hospody. Krvavý, obrovský, zdrcující sluneční kotouč klesá za obzor a všechno tone v rudém šeru. Chorál zvonů zaniká v šumu věžatého města.

Kdyby pro ně hledala, neřekla by, že se jí ptali. Když od ní budou zas vyzvídat, a to oni budou, doví se, že o nich ví. Budou chtít, aby spolupracoval. A co když si to při tolika válečných, při tolika špionážních filmech jenom namýšlí? Ale jak jinak by získávali přehled? Musejí sledovat všechno. I obsah popelnic.

Ochladilo se. Tohle bordeauxské víno z druhu cabernet či carmenet, verdot, merlot, anebo malbec zahřeje. Zahřeje a uvolní. Stačí jedna sklenka. Jenom zahřeje? Jenom uvolní? Alkoholologové tvrdí, že pouhý doušek ho srazí zpět na dno, na to dno, od kterého se před jedenácti lety díky jim odrazil. K tomuto svému domu, k nezávislé spisovatelské úspěšnosti. Hledí do zrcadla magicky opalizující pyropové hladiny.

V hospodě je plno. První pivo s velkým rumem si dává u pultu. Další pije u zdi. Tak se říká místu hned za dveřmi. Na stěně je tu téměř ve výši prsou vodorovně upevněna deska. Ráno u ní stávají notorici při prvním půllitru. Tráslavé ruce opřou v zápěstích o její okraj, do dlaní sevrou sklenici a naklání si ji ke rtům aby si pivo rozbryndali.

Vedle něj popíjí širokoplecí chlapík v ruské námořnické čepici a v krátkém železničářském kabátě. Smělá, větrem ošlehaná inteligentní tvář, hotový Jack London. Odkud ho jen zná? Metař! Vždyť je to metař! Ale proč by nemohl být inteligentní člověk metařem? A proč by nemohl nosit čepici nachimovku? Třeba ji našel. Někde v popelnici?

„Neprohlížeš si mě tak okatě,“ pronesl chlapík.

Řekl to on? Dívá se mimo. Ale rty se mu hýbaly. A stojí spolu sami.

„Proč?“ ptá se stejně spiklenecky.

Metař na něj vrhá krátký, poněkud udivený pohled.

„Však ty víš.“

„Nic nevím,“ odporuje chabě.

„Ale víš.“

„Ne.“

„Tak dobře poslouchej: Chrpy soutěží s poledním nebem. Zní jen gong slunce. Letí úpekovi havrani. Pusto. Sbohem. Navždycky sbohem.“

Jeho báseň! Verše, na kterých dělá! A je to dobré. Snad i definitivní. Kdo to dokázal?

„Co proboha chcete?“

„Seber se! Naše práce vyžaduje pevné nervy.“

„Vidíte, že je nemám.“

„S vědomím pro koho a za jakou věc pracuješ, budeš je mít jako lana.“

„Jste Rus?“

„A to jsi řekl, že nic nevíš.“

„Tak řeknete mi, co mi chcete?“

„Navázali jsme spojení. To je zatím všechno.“ Muž London dopíjí a nevšímavě odchází. Tak tedy ruská rozvědka.

Usedá za uvolněný stůl v rohu. V ošoupaném smokingu přišedil kříženec číšníka, dohazovače a pohřebního zřízence.

„Odkud se my známe, kamaráde? Známe se? Dovolíš? Nezlobíš se na mne? Nezlobíš se? Víš, na něco se tě zeptám. Nebudeš se zlobit?“

„Podle toho co to bude, kreaturo.“

„Zaplatíš pivo?“

„Odevzdaně přikývnul. Tu si povšimnul, že od krajního stolu ho pozoruje kdosi s malou olýsalou hlavou na dlouhém pštrosím krku.

„Seš fajn. Máš pochopení“, brebentí dál kreatura. „Hraješ?“

„Vypadám snad na to?“

„Člověk nikdy neví.“

Pštrosův pohled se mu vpil do očí. Uhnul, ale hned ho vztekle vrátil. Kreatura začal cosi o své sestřenici.

„Jaká je?“ zeptal se, aby řeč nestála.

„Bezva. Když ti řeknu... Hned vytuší jak bys to rád. Bravura.“

Pštrosák šanzíruje na záchod. On se také zvedne a jde za ním.

„My se snad odněkud známe?“ ptá se ho nad žlábkem.

„Ani bych neřek,“ odsekl pštrosák podrážděně.

„Tak co pořád vejráš? Hlídáš?“

„Co si to dovoluješ? Tohle se chci zeptat já. A taky se tě ptám! Tak co?!“

„To se ti jen zdá.“

„A co když ne?“

Vrazil pštrosákovi facku.

Nad sadem zachroptěla sova. Tmou číší Silénovo tajemství: „Nejlépe se nenarodit a když už jsme se narodili, pak je nejlíp co nejdříve umřít.“ Napřed mu byl blízký veselý Dionýsos Lýsios, jenž smetá ukáznějící a svazující omezení. Už tehdy však tušil, že nic není zadarmo a v Neapoli dlouho postával před kovovým poprsím, představujícím Dionýsa s hlavou zádušně skloněnou a s výrazem obličeje truchlivým. Brzo nastaly chvíle, kdy v depresích zamýšlel skočit pod koks, padající v bílé žhavých blocích z koksárenských pecí. Rodiče by tak neměli starosti s jeho tělem. Uzdraven vzhlíží k téměř asketickému Heraklovi, krotícímu divoké síly země, usmiřujícímu svět, přemáhajícímu příšery ohrožující mír. A teď? Právě teď? Hledí do magicky opalizující pyropové hladiny.

Kontroluje, jestli se jeho tramvaje neдрží nějaké auto. Nenápadně pozoruje spolucestující, tipuje, kdo ho sleduje. Ani v nejmenším nedává najevo, že bude vystupovat. Zvedá se v poslední chvíli, náhle, jakoby v zamyšlení na výstup zapomněl, těsně před zavřením dveří. Ti co vystupují za ním, to mohou být oni. Vojenská rozvědka, kontrarozvědka, Rusové, kdo všechno? Všichni? Sem-tam cestuje po městě.

Pravidelně jezdí trolejbusem o dvě stanice dál než na místo kam skutečně směřuje, kam se potom dostává z protisměru.

Chytračí, i když si ví, že uniknout nelze. Je jich vždy tolik, že sledují každý jeho krok. A nejen to. Odposlouchávají telefonické hovory, pročítají a vyhodnocují dopisy. Do bytu nainstalovali mikroapatury, pomocí kterých zachycují každé slovo, každé gesto či mimiku. Každý s kým se stýká, může u sebe mít vysílačku, aniž by o ní věděl. I on sám. V knoflíku? V korunce zubu?

Přitom cítí, že ztrácí přirozenost. Kvůli zmatení sledovatelů přibývají v jeho řeči narážky, náznaky, zámlky, vsuvky, odbočování. Vidí zaražené, udivené, nechápavé, podezřívavé, soucitné i shovívavé pohledy. Neplatí už přinejmenším za podivína? Šeptají si o něm. Ale snaží se být jako ostatní. Jinak by ho mohli zavřít do blázince.

Ostře se pohádal s otcem. Obvinil ho, že to on mu vyhazuje zmuchlané papíry.

Po půlnoci odpočívá i ticho. Leží na městě nehybné, chladnoucí, těžké jako obrovský železný ingot. Proč vlastně přestal chodit do Klubu usilujících o střízlivost? Z lenosti? Z přesycení? Anebo se mu zdá, že závislost na alkoholu ustoupila závislosti na doléčování? Skrze tvůrčí šilenství, jakoby chvílemi splýval se samým Bohem. Tehdy se mu zdá, že je absolutně nezávislý. Není však i to projev dosud neuvědomělého druhu závislosti, tvůrčí závislosti na Stvořiteli? Jako pětiletý hošík se zeptal maminky: A kde je Pánbíčkův kostel? Hledí do magicky opalizující pyropové hladiny.

Blesková okupace vojenskými jednotkami Varšavské smlouvy ho nepřekvapila. Hospodské setkání s Londonem bylo předznamenáním. Vzklíčilo v něm nejasné odhodlání. Adresu sovětského velitelství na Dlabačově měl zaznamenánu už přes měsíc.

Vyšel z hospody Nad Závěrkou, trochu se zapotácel, uklouznul a téměř upadnul na náledí chodníku. Zamířil dolů k Bělohorské třídě.

Střízlivý by se asi neodvážil. Neodvážil by se čeho? To se uvidí. Zjedná si jasno. Rázně vzal za kliku těžkých dveří. U stolku sedí dva mladí sovětští vojáci. Ověří si svou ruštinu.

„Dozorčí?!“

„Zde,“ povstává jeden.

„Jdu za náčelníkem rozvědky.“

„V jaké záležitosti?“

„V tajné. Musím hovořit s náčelníkem, anebo s jeho nejbližším zástupcem.“

„Kdo jste?“

Legitimuje se.

Voják je najednou více strohý.

„Čekejte.“

Odnáší občanský průkaz a za chvíli se vrací.

Za pár minut přichází šedovlasý důstojník. Nepůsobí povýšeně. Oči mu však hledí jako objektivy filmových kamer. Vrací mu průkaz a vede ho do kanceláře. Kdyby pověsili na stěnu kříž, mohl by tam úřadovat evangelický kněz.

„Tak co máte?“

„Podívejte.... Já mám rád jasno. Proč jste mi neřekli, co chcete, co budete neznámo kdy chtít?“

„Při jaké příležitosti?“

„V hospodě. Ten váš agent. Metař v nachimovce. A od té doby mě neustále sledujete. Takhle to dál nejde!“

„Jen klid! Pítí vám nedělá dobře.“

„Právě to mi dělá dobře! Jsem básník. Ale vy to všechno víte. Řekněte, řekněte, co se mnou bude.“

„Půjdete domů a vyspíte se.“

„Ale kdy si promluvíme? Chci mít jasno.“

„Už jsme si promluvili. A jasno budete mít snad střízlivý.“

Hledí do poháru magicky opalizující pyropové hladiny. Pojednou slyší tlumené, vznášivě měkké, znepokojivé frkotání. Chvíli to zní jako vrnění chorého kotěte, chvíli zas jako předení kocoura. Venku v lípě se ve světle z okna něco mihlo a rázem ulpívavě zatichlo. Jat úzkostí prohlíží listoví. Na dosah ruky se jeden ze srdčitých listů ještě pohupuje. Sedí na něm lišaj smrtihlav.

Praha, leden 1979

Vysvětlivky

Ampelos = mladý a krásný lýdijský satyr, oddaný přítel Dionýsův. Po smrtelném pádu ze skály ho Zeus proměnil v keř vinné révy.

Athamás = král v městě Orchomenu v Boiótii. Napřed byl ženatý s bohyní oblaků Nefelou a měl s ní děti Frixu a Hellu. Nefelu zapudil kvůli Íně, dceři krále Kadma. S Ínou zplodil Learchu a Melikerta. Za to, že Ína vychovávala i Dionýsa, potrestala Héra Athamanta šílenstvím, ve kterém zabil Learchu. Potom byla jeho manželkou Themistó, dcera lapithského krále Hypsea. Tato mu dala čtyři syny.

Bonga = dva nestejně bubínky spojené dřevěným trámcem. Hráč je drží mezi koleny a jejich blány rozechvívá údery prstů a dlaní

Deml Jakub = český katolický kněz a spisovatel. Narodil se 20.8.1878 v Tasově, zemřel 10.2.1961 v Třebíči.

Dionýsos = řecký bůh vína a vinařství, jediný z bohů zrozený dvakrát: poprvé předčasně z krásné Semely, když tato umírala v ohni zbleskové podoby svého milence boha Dia a podruhé ze samého Dia, poté, co ho donosil zašitého ve svém těle. Malý Dionýsos převlečený za děvčátko byl tajně vychováván Semelinou sestrou Ínou, potom nýsejskými vílami a Sílénem. Žárlivá Diova manželka bohyně Héra postihla Dionýsa šílenstvím. Začal se potulovat po horách a lesích, po Ampelově přeměně ve vinný keř se neustále opájel vínem a obklopen početnou družinou hýřících Sílénů, Satyrů, mainad, Kentaurů, nymf, Pánů či Múz šířil tak nevázané veselí, že mu říkali Bakchos (Třešticí). Ze všech bohů má nejvíce jmen. Byl také bohem plodnosti a veškerého růstu

v přírodě, poskytoval i básnické a věštecké nadšení. Své protivníky krutě trestal. Na ostrově Naxu se oženil s Ariadnou, dcerou krétského krále Mína a po svém vítězství nad světem usedl po Diově pravici na Olympu. Z Hádu přivedl na Olymp i svoji matku a učinil z ní bohyni Thyóné.

Dionýsos Lýsios = u orfíků označuje vlastnost boha vína Dionýsa, který uvolňuje všechny zábrany a tvrdá omezení. Nazývá se také Mainomenos (Zuřící), Melpomenos (Zpívající), Pausilypos (Zbavující smutku, zapuzující starosti a chmury).

Euagoras = král salaminský na Kypru, pocházející z rodiny Teukrů. Zemřel roku 376 před Kristem.

Garonne = francouzská řeka pramenící v Pyrenejích. U města Bordeaux přechází v dlouhou přílivovou část zvanou Gironde, končí v moři Cantaberském.

Héraklés = syn Diův a Alkménin, nejslavnější řecký hrdina, proslulý svou silou a nebojácností.

klaret = mladé bledě červené víno, získané přímým lisováním z tmavých hroznů.

morbus = choroba (lat.)

notorik = alkoholik, člověk závislý na alkoholu ve třetím stadiu dle Jellinka (hospodský slang).

Nymfa = polobožská bytost, víla. Představitelky mořských nymf byly Ókeanovny a Néreovny, podzemní vodstva obývaly Nájady, hory osídlovaly Oready, v stromech a hájích žily Dryady.

opalizující = světélkující pod dopadem světla.

proprius = zvláštní (lat.)

přišejdit = přikrádat se (slang hazardních hráčů)

pyrop = český granát, křemičitan hlinitohorečnatý. Svítivě tmavě krvavý, pokud to velikost připouští jasný a průhledný, vždy ideálně čistý drahokam.

Satyr = polobožská rozpustilá bytost holdující vínu, vyvádějící ztřeštěné kousky, vždy ochotná divě tančit a miliskovat se s nymfami, průvodce Dionýsův.

Semela = dcera thébského krále Kadma a božské Harmonie, sestra královny Ono, milenka boha Dia. Když jí končil šestý měsíc těhotenství, uprosila Dia, aby se jí ukázal ve své pravé podobě. Vyšlehl blesk, v jehož plameni zahynula. Přitom porodila Dionýsa.

Sílénos = démon pramene, vychovatel a neodlučný průvodce Dionýsův, veselý, věčně opilý stařec, který měl věštecký dar a zálibu ve filozofování.

šanžírovat = vzdalovat se od stolu, od pití (hospodský slang).